

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja l., 10. in 20. dne vsacega mesca na celi poli, in velja po pošti za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., v tiskarnici prejimana na leto 2 gl. 60 kr. in na pol leta 1 gl. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XVIII.

V Ljubljani 1. prosenca 1865.

List 1.

Spomini s potovanja v Rim.

Spisuje Dr. Janez Zlatoust Pogačar.

„Kristjan mi je ime, katoličan je moj primek,“ tako se je že kdaj ponosil barcelon-ski škof Pacijan. Vsi Slovenci se z veseljem teh besedi polastimo, jih globoko v svojih srcih zapisane hranujemo ter radi s svetlimi znamenji hvaležno vdanost do svetega apostolskega Sedeža naznanjamo. Vsem, kateri so se mojega potovanja v sveto mesto s prijaznimi spomine vdeleževali, bo gotovo tudi ljubó slišati kako stvarico o blaženih krajih, ki italijansko prelepo zemljo verh vseh drugih postavijo. Ker se mnogoverstne dragocenosti, ki sem jih imel priložnost občudovati, jako prikupujejo mojemu sercu, jim rad spolnim tako željo s kratkimi naznanili.

1. Pismo sv. Očeta.

Oznanjeno je bilo v „Zg. Danici,“ da so sveti Oče 5. t. m. blagovolili sprejeti darove, ki so jim jih blagi Slovenci v znamenje otročje vdanosti poslali. Pristavim še, da v blagoslovu, ki so ga milostljivo podarili, pobožni vstavi sploh in razni oddelki šolske mladosti niso bili pozabljeni. Za verlega vrednika „Zg. Danice,“ čast. g. L. Jerana, čigar gorečnost za vsakošne potrebe milodarnega duhá v Slovencih obuduje, so mi sv. Oče lepo svetinjo v rudeče-zametovem zavitku izročili, ki na eni strani Njih podobo, na drugi strani Pijeve vrata (Porta Pia) kaže. Ročno so se vzdignili s svojega sedeža in jo sami šli iskat v shrambo, ki etoji v voglu blizo okna. Še ni zadosti; ravno zadnji dan pred mojim odhodom iz Rima mi dojde pismo, podpisano z lastno roko svetega Očeta. Je beseda ljubijočega očeta za ljubioče otroke. Ker to pismo ne takó rekoč meni, ampak vsem Slovencem, posebno pobožnim darovavcem velja, bom bravce gotovo nar bolj razveslil, ako jim pred vsemi drugimi naznanili to pismo Kristusovega namestnika v izvirnem in slovenskem jeziku podam. Nate ga, in spoznajte iz njega veliko serce, ki vsako skazovanje vdane ljubezni vé ceniti.

Dilecto Filio

Sacerdoti Joanni Chrysostomo Pogačar, Decano Collegii Canoniorum Cathedralis Templi Labacensis.

Pius PP. IX.

Dilecte Fili. Salutem et Apostolicam Benedictionem. Cum in conspectum Nostrum hisce diebus veneris, Dilecte Fili. ea. qua par erat, benevolentia Te excepimus, ac vehementer delectati sumus singulari Tua erga Nos, et hanc Apostolicam Sedem pietate et observantia, quam praesens luculenter testari es gloriatus. Hac autem occasione Nobis reddendas curasti Litteras a plurimis utriusque sexus Carniolae praesertim fidelibus subscriptas, ac die 22. proximi mensis Novembris datas, quae Nobis gratiae admodum fuere. Namque ex eisdem Litteris perspeximus, quibus eximiae fidei, amoris, et obsequii sensibus commemorati fideles Nos, et hanc Sanctam Sedem prosequantur, et quantopere doleant gravissimas Nostras, omnibusque notas acerbitates a Dei hominumque hostibus hac tristissima aetate excitatas. Equidem hujusmodi egregii eorumdem fidelium sensus omni laude digni non mediocri Nobis solatio et consolationi fuerunt. Ac Tibi, Dilecte Fili, committimus, ut id eisdem fidelibus significes, atque eodem tempore debitas illis Nostro nomine gratias agas pro muneribus, quae per Te Nobis mittere voluerunt ad maximas Nostras, et hu-

Ljubljenemu Sinu

Mošniku Janezu Zlatoustu Pogačarju, Dekanu Korarskega Zbora Stolnega Svetiša Ljubljanskega.

Pij Papež, IX.

Ljubljeni Sin! Pozdravljenje in Apostolski Blagoslov. Ko si bil prišel te dni pred Nas, Ljubljeni Sin! smo Te s spodobno blagovoljnostjo sprejeli in se silno razveslili Tvoje posebne sinovske ljubezni in spoštovanja do Nas in le-tega Apostolskega Sedeža, ki si si v čast štel jo pričujoč jasno skazati. ● tej priliki pa si Nam izročil Pismo, podpisano *) od premoznih vernikov obojega spola, zlasti iz Kranjskega, ki je bilo 22. unega mesca listopada zgotovljeno, in Nam je bilo prav prav ljubo in drago. Zakaj iz tega Pisma smo razvidili, kako imenitne občutke vernosti, ljubezni in spoštovanja imajo omenjeni verniki do Nas in le-tega Apostolskega Sedeža, in kako močno milvajo Naše prehode in vsem znane britkosti, ktere Božji in človeški sovražniki v tej prežalostni dobi zbudujejo. Take prelepe čutila unih vernikov so vse hvale vredne in so Nam bile veliko hladilo in tolažba. Torej Tebi, Ljubljeni Sin! naročimo, naznani to vsem vernikom, in v Našem imenu jih ob enem spodobno zahvali za darove, ki so jih Nam po Tebi blagovoljno poslali v zlažsanje Naših in Apostolskega Sedeža naj večih

*) „Podpisano“ namreč posrednje ali s imeni, znamaji, ali pa saj po pristavljenih vošilih, kakor je kdo željo naznanil.

ius Apostolicæ Sedis sublevandas angustias. Optamus quoque, ut eisdem fidelibus manifestes. Nos a Deo humiliter exposcere, ut eos divinæ suæ gratiæ donis abunde remunerare velit. Nostris etiam in votis est, ut fideles ipsi scient, Nos maxime cupere, ferventissimas ab eis diviti in misericordia Deo sine intermissione adhiberi preces, ut Ecclesiam suam sanctam a tantis, quibus ubique affligitur, calamitatibus, eripiat, omnesque Ecclesiæ, et Apostolicæ hujus Sedis inimicos humiliet, illosque de perditionis via ad justitiæ salutisque semitas reducat. Ne omittas vero, omnes fideles, qui memoratas Litteras ad Nos scripserunt, certiores facere de Apostolica Benedictione, quam ipsis toto cordis affectu impertimus. Quam Benedictionem, caelestium omnium munerum auspiciis, ac paternæ Nostræ in Te benevolentiae pignus, Tibi etiam, Dilecte Fili, peramanter impertimur.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum die 12. Decembris Anno 1864. Pontificatus Nostri Anno Decimonono.

PIUS PP. IX. m. pr.

stisk. Želimo se tudi, povej tistim vernikom, da ponižno Boga prosimo, naj jim z darovi svoje božje milosti obilno povračuje. Enako je naše vošilo, naj zvedó verniki, kako močno želimo, naj neprenehoma in prav prav goreče molijo k Bogu, ki je bogat z usmiljenjem, da bi svojo sveto Cerkev rešil iz tolikih nadlóg, ki jo povsod zadevajo, in da bi vse sovražnike Cerkve in Apostolskega Sedeža ponižal, ter jih s poti pogubljenja zavernil na stezo pravičnosti in zveličanja. Ne opusti pa, vsem vernikom, ki so do Nas to Pismo pisali, zagotoviti Apostolski Blagoslov, katerega jim z vso priserčenostjo podelimo. Ravno ta Blagoslov, predpomen vsih nebeških dobrót in zastavo Naše očetovske blagovoljnosti, tudi Tebi, Ljubljeni Sin! z vso ljubeznijo podelimo.

Dano v Rimu pri sv. Petru 12. grudna 1864. V devetnajstem letu Našega Papeštva.

PIJ PAPEŽ IX, S. R.

2. Obiskanje grobov ss. aposteljnov Petra in Pavla.

„Danica“ je že svojim bravcem pripovedovala, da cerkvena postava veče škofo zunaj Rima bivajoče, včasih grobe svetih aposteljnov Petra in Pavla v Rimu pobožno obiskati in pri tej priložnosti svetemu Očetu verski in nravni stan in druge okolišine škofij razložiti, čez ktere jih je Gospod postavil, da naj pasejo njegovo čedo. Škofje to svojo dolžnost zamorejo osebno ali po kakem namestovavcu iz stolnega kapitela ali tudi v sili po kaki osebi sicer že v Rimu prebivajoči spolniti. Pervo tedaj, kar mi je bilo opraviti v svetem mestu, je bilo obiskanje svetih apostolskih ostankov, ki jih shranjuje velikanstvo cerkvi sv. Petra in Pavla.

Ta del svojega poslanstva sem opravil takó, da sem šel molit najprej v cerkev sv. Petra. Človeški jezik je nezmožen popisati čutila, ki prešinujejo serce keršanskega popotnika, ko iz daljnih krajev prvič stopi v svete prostore velikanškega svetišča, ki si ga je bil že popred iz malanih podob po splošnih razmerah globoko v dušo vtopil. Kolikorkoli veliko je zavzetje, človeka vendar hitro od velikih vrat žene naprej proti nar imenitnejšemu kraju svetišča, ki ga gorece svetilnice naznanjajo. Preden se pa tje dojde, se nehoté ustavi noga blizo okrožja pod kuplo in se zagleda okó na steni ob desni roki v kamnitni tron, na katerem sedi sv. Peter oblečen v pluvial, s trojno krono na glavi. Kakor sploh katolican, tako tudi jaz nisem šel memo, da bi ne bil poljubil s spoštljivo ljubeznijo noge izvoljenega skalnika, ktera, dasiravno kamnitna, kaže vtisnjene znamenja pogo-tnega poljubovanja. Toliko je spoštovanje do te podobe, da se jo vsak boji kolikor toliko onesnažiti in torej mesto, na katerega je svoje ustnice pobožno pritisnil, potem z ruto obriše.

Spolnivši tako dolžnost serčne vdanosti do Petrovega Sedeža, se s hitro stopinjo bližam altarlju, ki stoji v središu okrožja pod kuplo in se mu pravi Confessio — spoznavališče. Altar je precej visoko postavljen, da se po sedmih stopnicah pride do njega; na njem stoji velik križ s podobo Zveličarjevo in 6 velikih svečnjakov. Mašuje se ondí tako, da je mašnik proti ljudstvu obrnjen, kar se sicer na več krajih po Laškem nahaja. Na altarlju, od katerega je govorjenje, le sami sv. Oče včasih, ali s posebnim redkim papeževim privoljenjem kak kardinal mašuje. Nad altarljem se vzdiguje častitljivo bronasto nebó (baldahin) viseče na zavutih bronastih, z zlatim terajem ozaljšanih stebrih; verh tega se bliši velika svetna krogla, ki kaže križ, častito znamenje Zveličarja sveta. Vsa višava znese 86 čevljev, le malo manj kakor višava nar višje rimske palače, palače Farnesove. Le z nekterimi pogledi okó to premeri, kar pred njim visoko stermí v kuplo, to podobo

nebesnega oboka. Hitro se zopet zaverne in se zagleda v to, kar se bliže pred njim le-šetá v nizavi. Pod altarljem spoznavanja je hranjena v dragi posodi polovica ostankov svetih trupel apostolskih, navadno zapertih s pozlačenimi bronastimi vraticami. Ker je kraj hranjenih ostankov nižji od tal cerkvenih, je spredej tudi prostor znížan, in ves ta prostor je ograjen s prelepo marbeljnov ogražo, po kateri je razstavljenih 121 neprenehoma gorečih svetilnic. Na dnu te globeli pa se vidi podoba Pija VI, obrnjena proti svetim ostankom, zdolbena iz naj čistejšega belega marmorja po umetniku Kanovatu, klečeča, v molitvi zamaknjena. Kakor v trenutku so se tudi moje kosti zgrudile na kolena in poln živega zaupanja sem priporočal priprošnji apostolskih pervakov svojo dušo in telo, vse ljube in drage, vse ljudstvo škofije, pastirje in ovčice.

13. novembra pa sem prav za prav opravilno obiskal svete apostolske trupla v šempeterski cerkvi. Sem namreč naznanil v zakristii, da pridem opraviti to obiskanje za svojega premilostljivega škofa, in sem prosil, da smem v ta namen maševati v spodnji cerkvi, to je, v kapeli, ktera se znajde v zemlji zlo pod altarljem spoznavanja, in je posvečena apostolskima pervakoma, katerih podobi ste malane nad kapelinim altarljem (mensa). Mlad klerik me je precej peljal v to podzemeljsko svetišče in ondí v mašno obleko napravil in mi pri maši streget. Maševal sem mašo od sv. Petra (Missam votivam ex 6. Julii), kar je tú vselej pripušeno, akoravno ni festum semiduplex. Po dokončani pobožnosti sem ogledoval umetnijske dela, s kterimi so okinčane stene in strop tega ljubeznjivega skrivnostnega kraja. Tú se vidijo izdelane v pozlačenem bronu z mojstersko roko zgodbe iz življenja sv. Petra. Vernivši se v zakristijo sem po prejetem pisanem spričalu, da sem zares obiskanje svetih apostolskih ostankov v imenu svojega škofa opravil, odrajtal za to spričalo navadno takso in se spoštljivo poslovil.

14. novembra sem obiskal cerkev sv. Pavla zunaj mestnega ozidja, v kateri je druga polovica svetih apostolskih ostankov hranjena. Tudi tukaj na velikem altarlju (Confessio) le sv. Oče smejo maševati, in z Njih privoljenjem in vpricho Njih 25. januarja in 29. junija benediktinski opat samostana, kteremu je varstvo te cerkve izročeno; vendar mora še posebej pisano papeževu privoljenje obešeno biti na stebrih blíz altarlja. Jaz sem maševal nad grobom sv. Timoteja, naslonjenim na spodnjo stran velikega altarlja. Znajdljiva ljubezen katoliške cerkve je velikemu aposteljnu ljubljencu v življenju pridružila tudi v smerti. V zakristii sem po maši spet dobil pisano spričalo, da sem v imenu

NOVOLETNO VOŠILO,

na novo prekuhano, osoljeno in postupano.

svojega škofa opravil obiskanje grobov apostolskih. Tu sem se tudi globoko v sercu razveselil ugledati Dr. Anselma Niekesa; pa kako oistro me je meč žalosti zbedel, ko sem videl hirati truplo, prebivališče take lepe duše. Ravno dva dni poprej so se bili menihi iz rimskega samostana v Šenpavel preselili; ker je namreč ozračje šenpavelsko po leti zlo nezdravo in merzlično, le čez zimo tu prebivajo. Ponudili so mi prijazni očetje tudi zajterk in potem mi klostersko poslopje razkazovali. O sprehajanju po širokih prostorijah sem srečal opata. Pa kakšen razloček med šenpavelskim in kakim avstrijskim benediktinskim opatom in samostanom! Tu se povsod naleti sled obilnosti in bogastva, tam se kaže varčnost in priprostost v obleki in vsem življenju. V dolgem križnem potu (Kreuzgang) tega klostra je posebno znamenita umetnost stebrov, na ktere se oboki opirajo; vsi so različne oblike, ne dva nista enaka. — Preden se nazaj v Rim odpeljem, še pregledam v družbi mladega klerika velikansko, po pogorišju l. 1823 v novo zidano, l. 1854 vpricho velikega spremstva iz vsega sveta zbranih škofov slovesno posvečeno cerkev. Veliki altar je obsenčen z dvojnimi baldahinom (nebesom), notranjega nosijo lični stebri iz porfida, zunanjega mogočni stebri iz alabastra, ktere poslednje je daroval sv. Očetu ranjki egiptovski namestni kralj Mehemet Ali. Veliki altar in dva stranska altarja, postavljena skorej ravnočrtno z velikim, so delani iz prelepega, za oko neizrečeno prijetnega zelenega malahita, sem ter tje zastavljeni z visnjevim kamnom lazuli in z agatom; vse se bliži. Pa tudi okoli dveh omenjenih stranskih altarjev in pri velikih vratih se še lesketajo prečudno lepe alabastrove lezene v rumenem in rumenkastem svitu. Za velikim altarjem je pet kapel, ktere se s peterimi čelni zdoljne cerkve vjemajo. V srednji, ravno na-proti velikemu altarju, je postavljen tron za papeža, krog kterega so vzdane v steno velike kamnitne ploše in v nje vsékane imena vseh kardinalov, nadškofov in škofov, bivših pričujočih o slovesnem cerkvenem posvečevanju. V eni kapei je tabernakelj s sv. Rešnjim Telesom, v altarju druge se kaže tista britka martra, ktera, pravijo, je s sv. Brigito govorila. Zdoljna cerkev je peteročelnata, 80 svetlozglajenih granitnih stebrov nosi njen ves v zlatu leskeči strop. Na glavnih cerkvenih stenah pod verhom se vidijo krog in krog slikarije, ki pred oči stavijo prigodbe iz življenja sv. Pavla. Malo nižje po glavnih stenah in po stenah, ki so od verha enega stebra do verha drugoga stebra razpete in petere čelne ločijo, so razstavljene podobe vseh papežev, nekaj malanih, večidel pa mozaično izdelane v vati-kanski fabriki. Sicer se vse stene in tla svetijo v prelepem marmorju. S stermečim duhom človek te velikanske razmere prehaja. Poln zavzetja nad tako veličastnim delom poklekuen še enkrat pred altarjem spoznavanja ter vzajem z ginjenim sercem slovó od aposteljua, ki je z ognjem gnade in z močjó svojega duha zastareli rimski svet prerodil.

S tem obiskanjem šenpeterske in šenpavelske cerkve je bilo moje opravilno — v škofovem imenu opravljeno — obiskanje svetih apostolskih ostankov končano. 15. novembra sem kardinalu-predniku kongracije tridentinskega zbora osebno izročil sporočilo, v katerem premilostljivi knezškof stan Ljubljanske škofije popisujejo, ter pridjal dve zgorej omenjeni spričali, kteri skazujete, da sem na grobčh apostolskih pervakov opravil navadno molitev. 23. novembra sem v prvem zaslišanju tudi svetemu Očetu ustmeno povedal, kar se mi je primerno zdelo, o raznih okolišinah domače škofije. (Dalje nasled.)

Nejeverniki pred Kristusom so današnji dan z mnogoterimi šegami praznovali. Rimljani so skazovali svojega dvezglavca Jana, in so mu darovali to in uno. Egipčani so mizo z mnogoterimi jedmi obložili in kozarec medicine na njo postavil: iz tega so vedeževali, kaj se ima nastopnje leto goditi. Judje so raznih žival glave na mizo devali in jih jedli; s tem so naznanaovali, da prvi dan v letu je letna glava in začetek, kakor piše tibi Lev. Tudi so se v belo oblačili ta dan, ter se tako k snažnosti spodbudovali. Sv. Bonifacij (l. 720) je vidil v Rimu še dosti razuzdanih never-skih šeg, med drugimi tudi to, da iz vraže noben sosed ni hotel drugemu prav nič posoditi, še ognja ne dati. Morebiti so že vohali vošivce dandanašnjih časov, koliko odnesejo, pa nihče nič nazaj ne dá? Sankt-Asterius pa pripoveduje, da ta dan joj kmetu in poljedelcu, ko bi bil prišel v kako mesto! Izbili in zlatili so ga, da je bilo strah, in vse so mu pobrali, kar je imel. To je bilo slabo novoletno vošilo; zdaj je vsa druga: izbijajo sicer tudi še vsednji ljudje — višjim denar iz žepov. Dostikrat ima pa vošivec več evenka v mavhi, kakor povošeni gospod ali gospodar.

Tudi jest sem vam že darila za novo leto dajal, ki sem jih jemal iz betlehemske prodajalnice, iz štalice. Dal sem vam že Dete Jezuska, voliča in osliča, pa tudi mnogo orodja sv. Jožefa..., tako da mi je že malo ostalo. Le nektere ostanke sem našel še v hlevcu, ki sta jih zapustila Jožef in Marija v naglici, kadar sta mogla pred kervoločnim trinogom Herodom bežati, ali pa kakoršnih nista mogla seboj vzeti.

1. Ker imajo duhovni in mašniki izmed vsih stanov prvo čast, torej jim darujem za novo leto malo kadila, ki sem ga našel v neki škatici; le-to je ostalo še od ss. treh Kraljev. S tem hočem naznaniti mašnikom njih veliko veljavno oblast, ktero prejmejo, kadar so posvečeni. Kadilo prav lepo diši, kadar se na žerjavico dene. Pri sv. Davidu berem, da on molitev primerja s kadilom. „Dirigatur Domine oratio mea, sicut incensum in conspectu tuo.“ Gospod, naj vstaja moja molitev kakor kadilo pred tvoje obličje! Duhoven moli za ljudstvo in mu milost sprosi! „Ascendit oratio et descendit Dei miseratio.“ Dviga se molitev in k nam se zniza Božje usmiljenje. — Duhoven ozdravlja po svoji zadobljeni oblasti dušne rane, kakor zdravnik telesne. „Vade, ostende te sacerdoti.“ pojdi, skaži se duhovnu, pravi Jezus. (Mat. 8.)

2. Za duhovstvom je precej posvetna gosposka. Zraven vošila za novo leto ji darujem česalo ali glavnik preblašene Marije Device, ki ga je popustila. Ne čudite se, to orodje je dosti imenitniši, kakor pa vi na prvi trenutek mislite.

Čemu neki je češelj? Z njim se zmedeni lasje vravnajo in verdenejo. Nevesta v visoki pesmi pravi prečastitljivemu ženinu: „Comae capitis tui sicut purpura regis: lasje na tvoji glavi so lepi, kakor kraljevi purpur.“ Po mestih, vasčh, po mnogoterih hišah, tudi po ulicah in cestah je treba marsikaj počesati, — počesati tudi velikrat v lastni hiši in v lastnem sercu. Pošteni višji že vedó, kaj je njih dolžnost. Gosposka ima dolžnost, vsakemu podložnemu njegove pravice ohraniti, nespodobnosti odpraviti, škode varovati, jih obdržati v miru in redu. Zato se imenujejo višji „rectores“, vladavci, sodniki id. Kakor so oni sami podložni in otroci vladarja, tako so pa tudi in imajo biti očetje podložnikov. Lasje so mi v tem pomenu podložniki. Če so lasje čedno vravnani in snažni, oni glavo lepšajo; tudi pobožni, pokorni, mirni podložni so lepotija višjih, kinč gosposke. Kako ima nekeri človek razkuštrane, zmedene

lasce, v oči mu silijo, taki je kakor sova, en šop je zasukan tje, drug drugam, kakor da bi se bili pesi tergali po njegovi grivi; treba bi bilo močnih grabelj, ne pa česala, da bi se pri takem lasnem gujezdu kaj opravilo. Kar govorim od las na glavi, to se dá govoriti tudi od podložnih. Kakošne nemirne butice so velikrat v sicer pošteni srenji, koliki škodljivi prepiri, ravsi in kavsi, razuzdane potepinstva, pregrehe, nezmérne in zapravljljive igre, preklinjanja, pohujšljivosti, ponočevanja, goljufije! Ali niso to košmudri in razmeršeni lasje? Tukaj se mora s česalom vmes seči. Morajo se take pregrehe, nagajivosti, presérnosti, netečnosti, razposajenosti, samopasnosti, besnosti in objestnosti bičati, odpravljati, odvracévatí, preganjati, zatirati. Seršenske in osje gujezda je treba razdjati, skrivališa in zakotja hudobij odkriti, razmetati in razdegati, srenji pomagati k redu, dobre ljudi oserčevati in jim pod roko seči, druge iz zaderge in nesreče otevatí.

Koliko pa jih mora pri takem prizadevanji pošteni gosposka požreiti; koliko ust, gobcev, riveev in kljunov se krivi in zavija, tolče, ropoče in cmoká! Če boljši z ljudmi mení, hujski jo pokajo, kljujejo, mazejo in černijo; dobri so mnogim le tisti, kateri imajo oči zagernjene, jezik zavezan usta zamašene! Vi višji pa si mislite: hudobneži Bogú ne prizanesó, ki tako modro in sveto gospodari, — tudi meni ne bodo, ki sem slabostim podveržen. Le junaško vzemite česalo v roko in trebite, kar je dolžnost trebiti; greh bi bilo, ako bi le plačilo vživali, dolžnosti pa zanemarjali. Čemu česalo, ako zób nima? Prederznoim, goljufom, odertnikom glejte na perste, ne pa skoz perste. Ako vpije kri in koža reveža v nebo, poslušajte vi ta glas in denite hudobneža pod česalo. Ako zanikarneži noč v dan spremenjajo, česalo jim na terdo glavo in grablje na herbet! „Ti nisi hotel s česalom po hudobnežu, bom jest pa s stergalom po tebi!“ utegne kdaj Sodnik zagroziti se višjemu, ki pregréh ne zatira. Nočem pa s tem reči, da se mora kar „prima vista“ češelj nastaviti, koža z lasmi z glave dreti in tergati. To bi bilo prerobato, hudobne „passiones“ ne smejo gospodovati, vse se mora delati s pametjo, s previdnostjo, sestri ostrost in pravica morate biti sprijaznjeni z dobrotó in usmiljenjem, kakor uči keršanstvo. — Pred vsem pa ne pozabi samega sebe najpred počesati. Božjo službo ob nedljah in praznikih opušati, cerkveno zapoved od posta z nogami teptati, po pisarnicah kleti in rantačiti kakor kmet pri volih, in še kaj več takega, to bi se reklo svojemu česalu naj ojstrejši zobce polomiti. Verba movent, exempla trahunt. Najpréd me uči, potlej me suči. *)

(Konec nasled.)

Rožice, ki je vsaka cekina vredna.

Pisma ranjcega prečastitega P. Felicijana Ranta.

VI.

Otroci, prinesite darček Jezusu v jaslicah!

Prečastitljivi gospod misijonar Blaž Veri, odkupovavec suznjih zamurskih otrok, je poslal zamurkama, ki ste v ljubljanskem ursulinskem klostru, za božičnico podobico betlehemskega Jezuska. To podobico je vzel iz molitevnih bukev ranjcega g. Olivieri-a, kateri je bil ti deklici odkupil, v Ljubljani pri imenovanih redovnicah sprosil, da so jih (takrat tri, ena je že umerla), vbogajme sprejele, in ste zdaj prav lepo odrejeni, poslušljivi, delavni in pobožni. V pismu do teh deklic pripoveduje misijonar Veri tudi to-le dogodbo:

V Benedkah v nekem samostanu ste bile dve zamurki, ena prav modra, ubogljiva in pobožna, ki je pa zdaj v kratkem umerla; druga pa je bila vsa samopasna, nepo-

korna in zanikerna. Neki večer ste bili obe v ravno tisti stanici. Začnete se med seboj pogovarjati, učenica in varhinja pa ju skrivaj poslušá. Kakošni so bili ti pogovori? — Začudena sliši učenica, kako prijazno in ljubeznjivo dobra zamurka Klementina opominja uno poredno, da naj svoje življenje spremeni in se Bogú vdá. Pravi ji: „Dosti mi je, če mi le eno reč storíš.“ Tovaršica ji obljubi, da bo spolnila in una reče dalje:

„Poskusi, ljuba moja, se v cerkvi pobožno obnasati in ves čas moliti; porok sem ti, da s tem samim pomočkom boš popravila vse svoje zanikernosti. To ti pa ne bo zmiraj nadležno, le verjemi mi; komaj da boš sklep storila in ga začela v djanji spolnovati, se ti bo to prav prav lahko zdelo. V zaupljivosti ti povem, da jest velikrat stopim v cerkev z naj večí zamerzo, in ko bi sama sebe poslušala, bi ves čas nič ne storila; toda precej vzamem bukve in pričnem svoje navadne molitve, in dostikrat se mi zgodi, da berž ko jih začnem ali pa malo potlej, ko jih molim, v njih najdem neizrečeno sladkost. Če pa tudi ne čutim nanagloma tako dobrega sadú, in se nadalje priganjam in molim, če se mi tudi ne ljubi, — grem nazadnje iz cerkve poterjena, in skoz ves dan svoje dela z veseljem opravljam. Ali ni pa to sad, ker je Bog bla goslovil moje premagovanje, ki sem si ga zjutraj storila? — Verh tega pa, če me boš poslušala, boš imela srečo, večkrat ss. zakramente prejemati. Ti pa ti bodo dali moč, in boš kmali vsa drugač.“

Tovaršica je vse zvesto poslušala in obljubila vse storiti, kakor ji je svetvala. Po tej obljubi prične Klementina na glas navadne zvečerne molitve, ki jih s tovaršico skupaj obmolite, in nazadnje še pridnete tri Božje čednosti in druge svoje posebne molitve.

Otroci slovenski, prinesite za Božic Jezusku k jaslicam tudi vi dar pobožne, neraztergane, stanovitne molitve v Božji hiši.

VII.

Ni davno, ko je bila prišla osemletna cesarska hčerka Gizela ali Špelica s svojo veliko hišnico v neko nunsko šolo na Dunaju. Mala cesaričinja reče vprašati otročiče keršanski nauk in slovnico in se čudi, kako lepo znajo. Po izpraševanju prosi vikši učenico, naj ji naj bolj pridne učenke skaže. Pride jih 12. Vsaki da cesaričinja tolarček za 2 gold, in reče z ljubeznjivo resnobo: „Ljubi otroci, le lepo ubogajte gospo učenico, starše ali pa tiste, ki so vaši višji. Kmalí zopet pridem k vam, da ne bote vedile kdaj. Da me bodo pa tudi vaše součenke v spominu imele, odkažem go-pej učenici, da naj tudi drugim učenkam vsaki pol gold dá. To naj vas spodbuduje, da bote pridne, in ko zopet pridem, upam in pričakujem, da boste vse ravno tako pridne, kakor marljivih 12 deklic, in potem dobi vsaka svoj sreberni goldinarček. Spomnite se pri večerni molitvi vsak dan mojega očeta, moje matere, mene in mojega brata Rudolfa. Zato naj vas Bog blagoslovi; zdaj pa otročki! srečno, da se zopet vidimo.“

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Sv. Štefana večer so praznovali v redutnem poslopju tukajšnji rokodelski družniki prelepa božično slovesnost. V živih podobah so skazovali: Noetovo hvalno daritev. Izakovo darovanje, kjer hvalimo posebno podbudno lego k smerti priklonjenega Izaka in okamnjeno podobo Abrahamovo, ki je daroval že v srcu svoje deto in zdaj začuje z visav veseli glas, da ne; vsak slikar naj bi slikal tako spodobno Izaka, kot je bil naš nocoj. Tretja je bila Mozes in goreči germ. Podobe iz novega zakona: Oznanjenje Marii Devici po angelji Gabrielu, kar se je kazalo vlni, toda tudi Bog oče in sv. Duh sta bila letos viditi in vse grupiranje je bilo še bolj umetno mem lauskega. Angelju povemo tú, da ima posebno zmožnost in vse lastnosti k ena-

*) „Sukati“ pomeni na Gorenskem tudi „nadlegovati“, „podajati“, „terpinčiti“, n. pr: „neizrečeno ga je sukal.“

kim rečem; privošiti pa bi bilo mladi kervi nekoliko več miru — na vlašsko mirnost se opiraje.*) Razveseljevali so nas vlani pastirci pri jaslicah, in letos zopet, toda drugače vravnani; občudovali smo tu mično podobo Matere Božje. Zadnja podoba je bila kamnjanje sv. Štefana, pristojna današnjemu dnevu, naj več oseb smo gledali tu, estetična nepregibljiva podoba sv. Štefana bila nam je posebno po godu. Pervikrat so družniki skazovali vlani v plastičnih podobah svetopisemske zgodbe, in sicer izvrstno, pa radostno spoznamo, da so storili letos korak naprej. Porok temu je bil silni plosk; večkrat bila bi gledala posebno nedolžna mladina podobe drugič pokazane še v tretje in dalje; pa prepozno, počakajte, mlade serca, družega leta, če Bog dá zdravje.

Od pred znani dobri nemški govornik Streicher nam je letos celó v švabskem dialektu povedal nekoliko. Všeč sta nam bila govornika Mariaher in Ahcin. Prav zanimiv pa nam je bil šaljivi pogovor pri županu: „Nekdaj in zdaj:“ prav primerna je bila misel starega Kranjca, ki hodi v zdanjem času po naših mestih in po deželi in meni: da ne bodo več rabili fabrikanti priporočevavcev, tako znanih „Handlungsreisende,“ ker nosijo njih robo naše ženske, vanjo našemarjene, na ogled po mestih in vaséh. Veseli smo bili v tem trigovoru postavnega Bitenc-a, znanega nam humorista Rus-a in Hinterlechner-ja, ki je tudi danes v prvo pokazal, da mnogo premore.

Tudi pelo se je dobro.

Vrivala se nam je nočojšnji večer misel, kako bi marsikdo udov tega društva bil tudi v vsakem drugem stanu kot govornik na prvem mestu; v duhu pa smo milovali vse rokodelce tukajšnje, ki se ne vdeležujejo prekornega tega društva, kjer se olikujejo tudi po zunanem in k skazavam (predstavam) izobrazujejo, da jim marsikdo ne bi bil kos.

Čast žl. g. Goldensteinu, ki je vodnik veselje; čast, hvala in poštenje verlemu vodju društvenemu prof. dr. Von-Z.

(Pristavek.) Božičnica, ki so jo rokodelski pomočniki v Redutusv. Štefana večer s toliko pohvalo obhajali, se bo novega leta zvečer ob 5 na mnoge vošila ponavljala, ker se je unkrat zavoljo gnječe več ljudi ni moglo vdeležiti.

Sledeči vojaš kiduhovni iz Kranjskega so za eno stopnjo povišani, in sicer z 2. na 1. red v. č. g. Tomaž Čibašek; s 3. na 2. pa vv. č. g. g.: Nik. Zic, Frančišk Carman, Jan. Tomše, Jož Zamejce in Fr. Košar.

V Celovcu je napovedan z novim letom nov časnik v slovenskem jeziku; „Slovenec“ mu bo ime. „Slovenec“ ima najpoprej namen, podučevati in omikovati vse Slovence v vseh rečéh, ki se tičejo sv. Cerkve, politike, narodnosti, svobode, narodnega gospodarstva; — drugič, podpirati vlado v njeni imenitni pa težki nalogi in ji torej naznanjati potrebe in želje, rane in bolečine vselej zvestega slov. naroda; — in tretjič, Slovence dopovedovati, kar koli se po svetu godi, kaj se novega iznajde, in kako svet sploh napreduje. Vrednik je g. J. Božič. O polovici pros. izide 1. list.

Besedo obeta čisto in pravilno, zraven pa tudi tako domačo, da jo bo mogel umeti tudi prosti kmet; — tudi besedo vselej resno in pravično, pa vendar mirno in pohlevno: „Slovenec“ hoče biti vselej Katoličan, Slovenec, Avstrijan. Izhajal bode za zdaj dvakrat na teden, vsako sredo in saboto v obliki „Novic.“ Velja po pošti za celo leto 6 gld. 30 kr., za pol leta 3 gld. 20 kr., za četert leta 1 gld. 40 kr. Denar se pošilja v Celovec (Klagenfurt) tergovcu in založniku g. B. C. Rosbacher-ju v oprosteh listih. Slovence, zlasti gg. duhovnike, učenike in župane, čitavnice in vse domorodce kliče „Slovenec, da naj ga podpirajo z naročili in podpisi, da živi dolgo let. Bog daj!

*) Mnogim gledavcem, zlasti otrocičem, je bilo sicer ravno to nepopisljivo veselje, ko so spazili, da je angele živ, česar se niso nadjali.

V Novomestu. S prvim prosencem 1865 prične Novomesto praznovati svojo petstoletnico. Pet sto let je, kar je vojvoda Rudolf IV v ponedeljek po cvetni nedelji na Dunaji dovolil, da naj se mali kraj „sv. Anton v gozdu“ prezida v mesto in po njem imenovati sme Rudolfovo, „Rudolfs werth.“ Kako bomo tedaj ta imenitni čas obhajali? Vprašanje, ktero je res prevdarka vredno, da bi le tudi tistih bilo, ki bi to rec prevdarjali in spomina vredno petstoletnico dostojno obhajati zaceli. Zdaj je čas, da bi se slavnili možje, ki so blago in kri zgubili bojevaje se proti ljutim turkom; zdaj naj bi se njih zmogovite djanja povelicevale, in ako jim takrat v nemirnih časih niso vili lovorjevih vencev, je zdaj gotovo naj pripravniša doba, da se njih spomin pogina obvaruje. Tako naj se slavijo možje, ki so leta 1430 z malo trumo, med ktero je bilo dosti meščanov, turčina Ali-pasata z 10.000 vojaki v beg zapodili; letos naj se oživi spomin, kako pogostokrat so se nekdanj bojevali meščanje zoper turke; naj pa teh bojev ne ponavljajo zdaj v nevojskih časih zoper svojo lastno mater! Naj vihra letos mestjanska zastava v znamenje in za pričo, da niso naši prededi rok križem deržali, temuče za sveto reč, za brambo mesta, oseb vere in pravice so postavili na tehtnico življenje. Ta zastava naj pa bo tudi v spodbudljivo znamenje vsim za slovenščino mlačnim ali neprijaznim, da je ona dosegla tudi v „Neustadt-“ slavo, kam se le v Novomestu!

Ker je pa o novem letu lepa navada veselo novo leto voščiti, tudi jaz ne morem kaj, da bi o petstoletnici ne vošil mestu sreče in blagoslova. Sej že vnuk staremu očetu, in vnučinja stari materi o njihovi zlati poroki srečo voščiti sme, in to je le veselje, ker sta oba petdeset let skupaj živela; naše veselje naj je torej desetkrat večje, kajti desetkrat petdeset let je že staro naše skoraj pozabljeno Novomesto. Srečo Ti tedaj voščim, Novomesto! stoj še leta in leta in odgojij prav verle sine materi. Zelim tudi, da bi volilo prav umnega župana, kadar bo volitev, županu pa dosti Salomonove modrosti.

Za tim voščilom je drugo, da bi se skoraj drugi del šolskega poslopja dozidal, in tako za potrebne reči prostor napravil. Vsako leto je več dijakov na gimnaziji, potrebujejo tudi več prostora. Natoroznanski kabinet je tako natlačen, da ni čuda, ako se molji redé in tako škodujejo; samo ta naprava že tirja, da se omenjeno zidanje doverši, in da se napravijo prostorne sobe, v kterih bi mladež mogla zverí ali tiče spoznavati in se tako natoroznanstva učiti; to bi bolj teknilo, kot same knjige. Da se pa vse to doseči more, je treba veliko denarjev, tedaj je naj-pervo na to gledati, da se kaj denarja dobi, sicer so voščila in želje gluhe in prazne. Torej je to moje tretje voščilo, da bi se kakor kolj si bodi kaj denarja pripravilo, in tako ubogemu mestu na noge pomagalo.

Še nekatere voščila, ki spadajo v versto opravil prihodnjega župana, bi imel naznaniti, n. pr. zastran grudastih ulic, nočnega razsvitlovanja, nepregostih svetilk itd

Dobro posebno bilo bi tudi, ako bi se kvakarjem ponočnjakarjem nekoliko perutnice pristrigle; raz-sajanje in vpitje po noči je neljubo zdravemu človeku, koliko bolj težko mora to bolnikom deti, ki si drugač pomagati ne morejo, kakor da poslušajo vrisk in kroženje. Dvema ali trem prav terdo na pete stopiti, in kmalo bi ta neprilika ponehala. Tako bi se dalo še marsikaj voščil naštetí, pa zadovolimo se s timi, ker tudi zadovoljnost je lepa čednost. Voščimo pa tudi, da bi Novomesto bilo domorodno in prebivavci dobri katoličanje in verli Slovenci. Zastran kazine in — čitavnice bi se tudi lahko ktera rekla. Sploh mestjanom pa za zdaj zelim, naj bi skerb na to obrnili, da se petstoletnica dostojno obhaja!

Letos smo imeli zopet eno pobožno-st več, kot druge leta. Zornice namreč so se prav praznično obhajale, pa

še bolj pridno obiskovale. Posebno je bilo ljudem več, da so se popoldan vsaki dan litanije molile, kar je letos na novo vpeljano. To imamo zahvaliti prečast. gosp. o. gvardijanu. Petje v tej osmini pri zornicah nam je bilo pa veliko bolj več, kot pri dijaški maši. Upamo še več tacih lepih naprav, med katerimi bi nam šmarnice naj bolj dopadle. F.

Iz Štajarskega. Čujte, kaj je žganje storilo in kaj je ponočnjaka splašilo! — V začetku meseca grudna l. l. je bilo po visokem Pohorju snega že do kolena. Bilo je zelo merzlo, vzlasti po noči, ko je bilo nebo vedro in jasno kakor ribje oko. — Neki čevljar gré že v mraku iz sosednje fare čez planine domú. Na potu pride do gorske kočice, kjer žganje točijo. Ni se mogel premagati, da ne bi bil stopil v kerčmo. Tu se dobro napije in še seboj vzame polno steklenico nesrečne žganjice, češ, da bo po potu prilival in se mrazu branil. Pa kaj se zgodi? Gré še nekaj časa kakor veša naprej, pa utruji se, opeša, zaspanec ga posili, obleži ter zaspi, da se nikdar več zbudil ni. Najšli so ga še le čez dva dni, vsega terdega in zmrznjenega s prazno steklenico pri njem. To je storilo strupeno žganje. — Drugo noč jn šel neki ponočnjak po ravno tistem potu, kjer je ležal zmrznjeni nesrečnež. Ko pride do zmrznjenega, misli da je njegov nočni tovarš in da se mu je nalašč potuknil, toraj ga nekoliko dregne, — ali uni se ne gane. Blížej pogleda in pošlata, pa — o strah in groza! zdaj spozná, da je terdo človeško truplo. Taki strah ga obide, da mu la-je po konci šterlijo in se trese ko šiba na vodi. Beži in hiti, kolikor more, do prve hiše in s trepetajočo besedo ljudem dopoveduje, kaj se je zgodilo in kaj ga je splašilo. Ponočnjak je skusil, da je res, kar pregovor pravi: „Noč ima svojo moč.“ Ta čudna moč strašne dogodbe ga je zavernila od namenjenega pota. Bog daj, da bi ga za zmerom ozdravila kužne bolezní ponočevanja. J. M.

V Logu pri Marii Devici, v ipavski dekanii, so v god čistega spočetja, 8. grud., slovesno obhajali svojo petdesetletnico ali zlato mašo v. č. g. Matija Kodele. Več prihodnjic.

Iz Tominskega, 15. grudna. — „V potu svojega obraza si boš kruh služil,“ je rekel Bog Adamu. (I. Moz. 3, 19.) Taka je zlasti po naših hribih dan danes; kmet komaj toliko spravi, da more davke plačati, za druge potrebe je vedno v stiskah. Kadar ga verh tega še kaka nesreča na polju zadene, takrat je pa res velikega milovanja vreden. Tudi letos, akoravno se po nekterih krajih z dobro letino hvalijo, so tako revni pridelki pri nas. Komaj je belo žito nekaj doneslo, jesenskih pridelkov ni pa prav nič. Pa sej tudi ni čuda: pobelil je bil še zadnje dni velikega travna sneg vse naše hribe, in 3. vinotoka ga je bilo že zopet saj kakega pol čevlja na debelo. Vedni mraz je torej tudi vsa setev zakasnil in jesenske pridelke zamoril.

Ne morem opustiti, da bi tukaj nekterih kmetovavcev nekoliko ne pogrjal. Čevljar naj se derži svojega kopita, kmetovavec pa polja. So pa nekteri, ki imajo lepo kmetijo in rodovitno polje, ali preveč ponemrjajo to in raji se ves ljubi dan s puško sem ter tje klatijo in navadno še prazni domú pridejo. Taki bodo gotovo odgovor dajali, ker tako lahko-mišljeno svoje dolžnosti zanemarjajo in lahko sebe in še celo nedolžne otročiče v veliko nesrečo ali pa v revšino pripravijo. Umerl je nedavno mladeneč, ki je bil že predlanskim enkrat šel jerebe streljat. Ko jih zagleda, pomeri, ali puška se noče sprožiti in on hoče novega smodnika dosuti. Pa komaj puško na tla postavi, kar počni in svinec, ki je bil jerebom namenjen, mu v trebuhu obtiči. Kaj je ubozeč preterpel v več kakor poldrugo leto dolgi bolezní, se ne dá izreči. Še drugi pa bolj žalosten izgled. Bilo je lepo jasno jutro zadnje dni vinotoka t. l. Na polji je bilo delo vsiljeno in oče nagovarjajo sina, ki je

bil od vojakov na odpust (Urlaub) prišel, da bi tudi on zarano se na polje podal. Ali sin se izgovarja in pravi, da bo bolj pozno prišel, zdaj da hoče pa še na lov iti. Mati ga svarijo in lepo prosijo, naj danes to opusti; ali sin svojeglaven se ne zmeni za svaritev in gré. Kake pol ure od doma pride na stern kraj in spodtakne se mu; puška pa, ki jo v roci derži, počni in v persi zadet mertev obleži. Ko bi bil starše slušal, ne bil bi tako žalostno končal. Torej, dragi kmetovavci, poprimite se raji bolj marljivo kmetovanja in pustite, naj se z lovom taki pečajo, ki toliko družega opravka nimajo; videli boste, da ne bo vaša škoda. J. Verhovski.

Iz Amerike.

Iz Krovinga, 6. listop. 1864 pišejo prečast. g. misijonar F. Pirc. Dva dni po Vašem naznanilu od 12. kim. sem v resnici prejel omenjeni znesek denara 87 gold. v zlato zmenjanih. Ta veseli dar mojih darežljivih misijonskih prijatlov je ravno o pravem času prišel v moj prazni žep. Naj priserčniši hvala! Zmiraj bom ponavljal svoj hvaležni spomin na altarji, da bi jim Bog stoterno povrnil. Čudil sem se, kako posebno umetno in bistroumno je bil g. Maier denar v pismo zložil, da ne more nikakor kdo kej po poti izmakniti. Kar moje zdravje tiče, se od velikega utrujenja na poslednjem misijonskem popotvanji pretečenega poletja še nisem do čistega opomogel, vendar pa nisem v postelji. Še zmiraj edini misijonar tukaj za Indijane in bele, za zdrave in bolne, za poduk in ozdravljenje, imam toliko opraviti, da se ne morem skoraj nikoli mirno naspiti in opočiti. Pri vsem tem pa imam marsikterikrat prav sladko duhovno tolažilo. Izmed veliko družega naj omenim le en sam primérclje Božje previdnosti. Pred večerajšnjem sem ravno nektre za sv. kerst učil, kar pride divjaška deklica v hišo, tarna, kako je hudo lačna in me prosi za kosce kruha. Dam ga ji, nato jo prašam, odkod je, kako se pravi njenim staršem, če ima še kako sestro ali brata, če so kateri iz deržine že keršeni? Na te vprašanja mi odgovarja in pravi, da en brat je že keršen, naj manjši pa še ni keršen in je za smert bolan. Nagovorim jo precej, naj mi pot kaže, ter z zdravili in pripravami za sv. kerst grem za njo pol milje deleč v gojzd k revnemu stanovanju iz lubja. Tamkej je veliko nevérnikov žalovalo in jokalo, ki so pričakovali smerti umirajočega otroka. Pozdravim jih v naglici in potem pričujoče nejevernike jasno podučim, kako potrebna je katoliška vera in kako dobre nasledke ima sv. kerst. Potem vprašam starše, če so zadovoljni, da njih otroka kerstim. Ko so mi to privolili, sem fantiča prav slovesno kerstil na ime Jožef, ki je bil pomočnik njegovega botra, keršanskega poglavarja. Ako bi mi pa starši ne bili dovolili, bi bil vendar umirajočemu otroku skrivaj podelil kerst za silo. Že sem imel pripravljeno mokro ruto, da bi bil za smert bolnemu smertni pot z obličja obrisal, zraven tega bi bil ruto stisnil, da bi se bila iz nje voda pcedila, in bil bi natihoma izrekel kerševavne besede ter ga tako v sili veljavno kerstil. Tako sem že prav velikrat storil, kadar terdovratni nevérski starši niso hotli privoliti, da naj se njih za smert bolni otroci kerstijo. Upam, da precej lepa množica tacih nevérskim staršem umerlih zveličanih otročičev mi bo kdaj hvaležna naproti prišla v nebesih. Ko smo potlej tega ubozelega otroka iz nevérnikov slovesno pokopavali z mašo in obilnim spremljanjem na pokopališe, sem imel lepo priložnost, množici nevérnikov iz serca k sercu govoriti od zveličavnega čuda sv. maše, srečne smerti, častitljivega vstajenja in večnega veselja v nebesih, ter sem tako vsejal marsiktero gorušično zerno za sad sv. vere, da bi se množili nebeski prebivavci.

Tako ljubi Bog prav velikrat poslajša grenkosti našega težkega misijonskega stanú z ve-elim pridobivanjem duš med nevérniki, da bi voljno prenašali terpljenje na tem svetu in kdaj zanesljivši dosegli večno veselje.

Ravno ko sem bil to pismo dokončal, sem dobil list od v. č. g. Buha iz št. Pavla, kateri mi naznanuje veselico, da moj misijonski namestnik (vikarij) v. č. g. Buh bo z novoposvečencem g. Žužkom 9. t. m. odrinil iz št. Pavla k meni za indijanske misijone: g. Tomazin, izučen bogoslovec, ki mora še nekatere dni namestovati bolnega sakristana, pa tudi pride kmali za njima in bo pri meni čakal, da doseže cerkveno starost za posvečenje, zraven tega pa se bo učil indijanskega jezika in indijanskega misijonskega pastirstva. Tudi gg. Trobec in Plut se z nategnjeno pridnostjo učita bogoslovstva in na povelje našega škofa bota kmali posvečena, ter prideta prihodnje leto k meni v pomoč za indijanske misijone, kakor sama priserčno želita. S petrimi tako čverstimi misijonskimi pomočniki mi bo moč doveršiti, namen spreobrnjenje Otčipvanov. Toda naš škof so mi naznanili, da zavoljo svoje lastne ubožnosti nas ne morejo podpirati. Zaupam pa v Boga, ki nam je že s trikratnim znamenjem na nebu svojo sveto voljo zastran spreobrnjenja divjih Indijanov na znanje dal, da nas bo gotovo s svojo milostjo podpiral in tudi priskerbel vsih potrebnih pomočkov, da se naše delo dopolni.*

K sklepu bodite serčno pozdravljeni. Prosim, naznajte o lepi priliki Njih knežje-škofovi milosti moje naj spoštljivši čestnje, prečastitljivemu sem. vodju gospodu Novaku kakor tudi preč. g. podvodju in vsim drugim misijonskim prijateljem moj pozdrav in poklon.

Francišk Pirc, misijonar.

Iz Fond-du-lak-a piše g. mis. Jan. Čebul 4. nov. 1864. — Milo pomoč, ki sem jo iz Kranjskega prejel, je obilen sad prinesla. Nove cerkve sicer nisem mogel postaviti, ali podaljšal sem za 20 čevljev že stoječo indijansko leseno cerkvice v Befidu (Bayfieldu), ki sem jo s pomočjo nekoliko anglo-amerikanskih katoličanov in nekatoličanov ravno lani bil dokončal. Preteklo spomlad se je dokaj Indijanov iz dolejšnih viskonskih gozdvov sem v okolico befidsko preselilo, ki so me že za sv. kerst naprosili, toraj bi bila cerkev premalo prostorna za toliko ljudstva; zdaj podaljšana za 20 čevljev bo dovelj prostorna za mnogo let.

Indijani in pol-Indijani, ki sem jim prejete napoleondore kazal, so se jako zavzemali in me popraševali, od kod da mi je došlo toliko zlata. Zvedši, da so te mile darove moji rojaki iz daljne domovine unstran oceana poslali v prid misijona, so bili serčno veseli in me prosili, naj se tudi v njih imenu zahvalim blagosercnim dobrotnikom. — Priserčna hvala torej visoko čast. gosp. prostu in vsem drugim dobrotnikom za milo pomoč! Bral in daroval sem eno sv. mašo za podpornike mojega misijona in povedal tudi pričujočim Indijanom, da se presveta daritev v ta namen opravlja. Več kot 300 duš se je takrat v goreči molitvi spominjalo mojih prijateljev na Kranjskem, in prosilo, da bi dobri Oče nebeski stotero blagoslovil dobrotne serca in roke, katerih darljivost sega celo v daljne neznane kraje svetá.

Zvédel sem, da dokaj Kranjcev namérja, se semkaj v Ameriko preseliti. Nikarte, dokler bratomorna vojska amerikska med jugom in severjem ne bo dokončana. Nepopisljive so reve in nadloge, ki jih ta vojska napravlja. Že se nahaja, kakor časniki terdijo, blizo 200.000 ubozih vdov, ki jim je kervavi boj možé ino blagostanje vzél; kar je zdravoživotnih možakov državljanov, morajo iti v vojsko, če jih vadjla zadene. Na tisuče beguncev, večidel Ircev in Kanadjanov, zapustivših žené, otroke in kmetije, je iz doljnih deržav sem gori k gorenjemu jezeru pribežalo in se od tod naprej podalo v angleške kolonije, da bi se vojaščini prikrili; nekoliko se jih pa še tukaj po naših divjih dobravah, po indijanskih kočah potikuje, kjer jih sicer nihče ne bo iskal, toda neizrekljivo pomanjkanje terpijo. —

* Nikar torej ne zapnimo prečast. gosp. misijonarja, kateri bodo odsihmal imeli še veliko veči potrebe, ker bodo mogli tudi še za tovarše skerbeti. Včasih bi se jih marsikdo zamogel morebiti tudi v svoji poslednji volji kaj spomniti. Vr.

Naj omenim tudi silno dragino, ki vsled vojske čedalje hujši prihaja: n. pr. libra srovega masla veljá 40 centimov (več kot 80 kr. avst. den.); pred 4 leti se je prodajalo po 20 kr. avst. den. Libra čaja veljá 4 gold. avst. den., pred 4 leti se je kupoval po 80—90 kr.; libra kave 1 gld. 30 kr.; libra belega sladkorja 90 kr. Za hlače srednje robe sem plačal 20 gold. itd. Taka je cena tukaj v mojem misijonu, kjer se vé da nimamo svojih pridelkov (razun krompirja), temuč nam morajo parobrodi poletiti potrebnih reči iz Klevelanda, Čikage in Milvöke donasati; vender pa véim iz časnikov da cena, v zdoljnih okrajinah ni nižji, kakor pri nas. — Zastran davkov toliko véim, da nobena evropejska vlada tako težavnih ne nalaga, kakor severo-amerikska. Toda temu se nihče ne bo čudil, ako pomisli dnarstvene zadržéje severo-amerikanskih deržav. V manj kot 4 letih se je vlada teh nesrečnih deržav z dolgovi posameznih deržav vred zadolžila za blizo 4000 milijonov dolarjev, in njeni vsakdanji stroški znašajo 3 do 4 milijonov dolarjev. In vse to je, po mojem mnenju, še le začetek britkosti, ki bodo po neizvedljivih sodbah Božjih zadele narod amerikski, ki je Boga pozabil. — Število pobitih in hudo ranjenih vojakov — odkar se je bratomorna vojska pričela — znese že čez 1/2 milijona. General Grant, ki je preteklo spomlad širokoustno obetal, da hoče z enim samim mahljem južno konfederacijo zatreti, ter je res z mogočno armado mahnil proti Richmondu, sedežu jugo-amerikske vlade, je v 35 dneh zgubil okoli 100.000 vojakov, in pri vsem tém vender le ni nič opravil. Hrabrost jugovcev je nepremagljiva, njih stanovitnost neomahljiva, njih vojskine zaloge in priprave neizprazneljive, njih vojvodi, zlasti preslavna Beauregard — (Böregár gorec katolicán) in Lee (Li), so boljši od severo-amerikanskih (federalnih). Konec nasled.

CVETLIČNIK.

Zdihljeji pri jaslicah.

Pri Tebi, Dete milo!
Ki v jaslicah ležis,
Bi serce rado bilo,
Le Ti me veselíš.
V ljubezni neizrečeni
Si prišlo iz nebes.
Prišlo pomoči meni
Na duši, na teles'.

Kako bi Te ne ljubil.
Oj Dete presladko!
Kako bi ne obljudil
Služiti Ti zvesto?
Ker komaj si rojeno.
Že zame mráz terpiš,
Po grehu da zgubljeno —
Mi milost zadobiš.

Si nisi izvolilo
Kraljeve zibelke,
Si rajši se rodilo
V revne jaslice; —
In to zato, mi pravi
Premili Tvoj pogled,
Da meni se postavi
Ponižnosti izgled.

Komu si razodelo
Nebesko Dete se!
Komu duhov kardelo —
Častit velelo Te? —
Visokim in brezbožnim
Naznanil angel ni; —
Pastircem le ubožnim
Prijazno on veli:

Iskati naj hitijo
Te vnetega serca.
Ker v Tebi zadobjo
Zveličarja svetá.
Ponižnost, Dete nježno!
Me vse letó uči;
Zato serce hvaležno
Te prosi milosti.

Da zvesto Te posnemam.
O Božje Detice!
Se vedno bolj unemam
Serčno ljubiti Te.
Ponižnosti da svete
Nikdar ne zapustim,
Da s Tabo, rajsko Dete!
Se večno veselim.

Fr. Silvester.

Novoletnica.

Minljivo vse
Pod solncem je!
Včeraj leto je minilo,
V dolgo večnost zatonilo,
Več ne bo se k nam vernilo!
Zalni in veseli čas
Z letom je zapustil nas.

Minljivo vse
Pod solncem je!
Če tud' srečne Bog dá dneve.
Dalječ proč odstavi reve,
Vender smo otroci Eve!
Vse nam glasno govori:
Prave sreče tukaj ni! —

Minljivo vse Pod solcem je! Če nadloge nas spremljale, Reve, tuge nas stiskale, Hude rane zavdajale; Naj tolat' gotovost nas: Kmal minul bo grenki čas!	Minljivo vse Pod solncem je! Konc vse zemeljske bo sreče, Konc bo žalosti skeleče, Konc zavidnosti bo žege. Konc pod solncem vse ima, Konc osoda je svetá!
---	--

Minljivo vse
Pod nebom je!
Toraj sveto vsi živimo,
Le po Bogu hrepenimo,
Da nebosa zadobimo:
Gor minljivosti več ni, —
Večna radost gor bliši!

Rodoljub Podratitovsk

Kaj je kej novega po širokem svetu?

Sv. Oče Pij IX so v god čistega spočetja M. D. 8. grud. u. l. razglasili imenitno okrožnico do vesoljnega sveta, v kateri slovesno preklicujejo lažnjive nauke in napačne misli, ki jih sovražniki sv. Cerkve in človeške družbe med narode trosijo. Zraven tega pa napovedujejo **Sveto leto**, vabijo vernike, da naj prav goreče molijo k Očetu svetlobe in z apostolsko blagodarnostjo odpirajo zaklade svetih odpustkov. Sostavljen je ob enem tudi zapisnik, v katerem je zaznamjanih 80 poglobitnih zmót današnjih časov. Take zmote so: iz panteizma, naturalizma, indiferentizma, latitudinarizma, socializma, komunizma, iz skrivnih, bibliških in kleriko-liberalnih družb, zmote zastran Cerkve in in njenih pravic, zastran občinske družbe same v sebi in v njenih zadevah do Cerkve, zmote o uravni in kersanski kreposti, o kersanskem zakonu, zastran časne oblasti rimskega papeža, in zastran dandanašnjega liberalizma.

„Correspondence de Rome“ pravi: „Akoravno se ne more dvomiti nad strašnimi osnovami laških prekucuhov zoper glavo sv. Cerkve, vendar imamo vzrok misliti, da ljuški glas je presilil, kar se je posledujic govorilo o zapertih hudodelnikih.“

Iz Pariza ne pihljá sapica za splošnje razoroženje, fruli pa veter vesoljne evropejske nevarnosti. — Dunajski časniki so skočili na papeževo okrožnico in kričaliso: „križaj jo!“ še preden so jo vidili. Enciklika je pač pokazala, kakšne vrednike imajo razni časniki. „Neue freie Presse“ Dunajčanom ob enem tradira imenitnost človeka, češ, da med živino in človekom ni druge stene kakor vraža in napuh, s čimur se naj prednje stvari povzdigujejo čez druge, ki so jim sužnje postale. Pri nas bi se vsak kravár smejal takemu modrovanju dunajskega juda; judinja pa meni, da je smešno to, ker

papeževo pisanje zmote sedanjega časa preklicuje. To so čudne napovedi za novo leto! —

Skorej vsak dan prihajajo pregnanci v Rim, med njimi tudi duhovni. Veči del jih odide na Francosko, na katero se Poljaki že od nekdaj naslanjajo; od nekaj časa pa se vse čudi, da jim francosko poslanstvo tako težko k temu privoljenje dá. Natolevajo, da nedavno srečanje moškvskega cara z Napoleonom v Nizi je oslabilo dosedanjo prijaznost med Poljci in Francozi. Tako vé „Kat. list.“ iz prijateljskega pisma. — Torinski časnik „Unita kattol.“ je v osmini neomadežanega spočetja nabral čez 52000 frankov za sv. Očeta. Neki premožen Piemontec sam je daroval 22.000 frankov.

Amerikanski predsednik Linkoln je neki prav židane volje, odkar je 8. listop. zopet izvoljen; ne le da rad pripoveduje mične zgodbe iz svojega življenja in iz bukev, ktere je v svoji mladosti bral, temuč se tudi prav serčno pečá za ubožne in bolne, odpuša jetnikom iz vojaštva in deželstva, ki so se hudo pregrešili in jih izpuša iz ječ k njih opravičilo. Tudi politiskim svojim nasprotnikom skazuje dobrote po mnogoterih potih. Novojorski kat. list pravi: „To je hvale vredno nad Linkolnom; naj le zmiraj pri taki volji ostane.“

Duhorske spremembe.

V ljubljanski škofii. Umerl je 18. grud. v Terstu g. Lor. Dornik, lokalist v pokoju. R. I. P.!

Dobrotni darovi.

Za misijon gospod Pirca. G. A. Sepić 1 gld. — Ostanek od naročevanj g. P. 30 kr. — Za afrikanski misijon. Marija G. 1 gld.

Pogovori z gg. dopisovarci.

G. Jož. Kal.: Naročila oddane, zastran pomanjkl. listov odpravništvu naročeno. — Gg.: J. M., P. P., dr. Št., o. G: D., A. Pr.: Naročila so opravljene. — G. V. — ski: Si ne upamo. — M. S. v D.: Denár za društvo sv. Herm. oddali g. A. Lesarju opravniku. — G. H.: Lepa hvala Vam in g. K. —

 Nekterim vredništvom slovanskih listov smo poslali na novo „Danico“ v zamenjo in prosimo nasproti za njih liste, ako jim je tako prav.

Darovi za sv. Očeta.

16. listop. „Neki duhoven in pet pobožnih duš sv. Očetu 10 gold. sr. prosijoči blagoslova za srečno zadnjo uro. (Vmes 1. tol. in 9 dvajsetic st. den.) — Svojemu Očetu Gorotan 1 tol. za 2 gold. st. den. — „Naj molijo pobožni Pij, da se ozdravim in svoj namen dosežem: 2 tol. (1. za 2 gold., eden pa za 2 gold. 12. kr. st. den.) — 17. listop. „Iz Šm. pet sv. Očetu vdanih hčeri in mali Jožek z materjo prosijo blagoslov za zadnjo uro“ 3 gold. 50. kr. sr. — Prosim blagoslova sv. Očeta! 1 šmarno petico. — Dve dušici za srečno zadnjo uro 2 gold. a. v. — 18. listop. M. Košir za srečno zadnjo uro blagoslov prosioč: 1 tol. za 2 gold. st. d. — M. Košir „za žegen pri hiši“: 1 tol. za 2 gold. st. d. — Neka duša, da bi mogla vredno prejemati ss. sakramente, 1 dvajsetico. — D. L. 3 gold. in F. L. 3 gold. — 19. listop. Pio victori in pugna! 3 tol. po 2 gold. st. d. — 20. list. „Sv. Oče, molite za-me, da po izgledu sv. Magdalene do smerti stanovitna ostanem!“ 2 gold. 21. listop. Sacerdos G. „Cadent a latere Tuo mille, et decem millia a dextris Tuis, ad Te autem non appropinquabit“ (Ps. 90.) Dalje nasled.)

O p o m b a. Do tod so darovi že v Rim poslani in sv. Očetu izročeni, kakor današnja „Danica“ v začetku pripoveduje, in so znesli do tod čez 148 napoleonov, blizo 3000 frankov ali po našem blizo 1400 gold. a. vel. s poštnimi stroški vred, ki so odsteti nekaj od že poslanega denara, nekaj pa od tega, kar se ima poslati. Ker nabiranje še zmiraj terpi, torej mislimo tudi imenik vošil in lepih rekov nadaljevati ter s priliko vse v Rim poslati, čimur preč. gosp. dekan dobro vedó potrebne pota. Vred.